

strategi **2020**

A graphic consisting of several thin, black lines radiating outwards from the top right corner of the '2020' text, resembling a sunburst or a starburst.

...rädda liv, ändra attityder



Sammanfattning

Strategi 2020 är ett uttryck för den gemensamma beslutsamheten inom Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen att utvecklas för att kunna möta de stora utmaningar som mänskligheten står inför under de kommande tio åren.

Den befäster tidigare policier och strategier samtidigt som den presenterar vägledande riktlinjer för de nationella rödakors- och rödahalvmåneföreningarna så att de kan formulera egna mål och strategier som

är anpassade till de specifika behov och utsatthetsproblem, som de har att hantera. Den ger därtill Federationens sekretariat vägledning när det ska prioritera sitt stöd till de nationella föreningarna. Den är också utgångspunkten för modernisering, harmonisering och utveckling av nya arbetsmetoder och samarbetsformer.

Strategi 2020 redovisas i tre kapitel som är nära sammanlänkade och tillsammans utgör en helhet.

Göra mer, göra det bättre, nå längre

II arbetet med Strategi 2020 har vi sett tillbaka och byggt vidare på det som har uppnåtts under de gångna tio åren. Vi har under denna tid moderniserat vår organisation, breddat vårt deltagande, utökat vårt nätverk av frivilliga, förstärkt vårt ansvarstagande och utvidgat våra samarbeten. Vi har visat att mångfalden inom Internationella Federationen är av stort praktiskt värde när vi vill nå fler människor med olika verksamheter, t.ex. humanitära insatser och skydd vid katastrofer och kriser eller socialt stöd och andra åtgärder i lokalsamhällen för att hjälpa dem att uppnå bättre hälsa och minskad utsatthet.

Samtidigt har vi konstaterat att vi måste bli bättre i många avseenden. När vi nu går från *Strategi 2010* till *Strategi 2020* har vi därför föresatt oss att **göra mer, göra det bättre och nå längre**. Det ska vi uppnå genom:

- en uppstramad, allomfattande strategi för att ge vägledning åt all verksamhet inom Internationella Federationen, till vilken också räknas de nationella föreningarnas inhemska och internationella aktiviteter
- tydligare befästade av de nationella

föreningarnas roll som kompletterande och stödjande sina myndigheter, samtidigt som föreningarna utvecklas till uthålligt starka, välskötta, välstyrda och självständiga enheter med en stark och bred bas av medlemmar, frivilliga och andra stödjare,

- ökad tyngdpunkt på vårt bistånd till utveckling vid sidan av de redan väl etablerade katastrofinsatserna,
- en strävan mot likställighet i vår organisation och vår verksamhet genom att säkerställa att ingen diskriminering av könsmässig eller annat slag förekommer i våra policier eller i vårt praktiska arbete och genom att öka deltagandet från människor i utsatta situationer,
- bättre samarbete inom rörelsen så att vår kapacitet utnyttjas på bästa sätt när vi utökar vår verksamhet till dem som behöver den mest och samtidigt större öppenhet och flexibilitet i vårt samarbete med externa parter,
- fler uttalanden och debattinlägg till förmån för utsatta och marginaliserade människor, samtidigt som vi håller fast vid våra grundprinciper,
- en gemensam inställning till planering, ledning och ansvarstagande inom hela Federationen,

- gemensamma styrformer inom hela Federationen för att förbättra överblicken och kunna ge ett mer konsekvent stöd till de nationella föreningarna i enlighet med stadgarna,
- ett mer målinriktat och välskött sekretariat av lagom storlek, som på ett opartiskt, professionellt och ansvarsfullt sätt fyller sina huvudsakliga funktioner i nära samarbete med de nationella föreningarna.

I vår strävan att göra mer och göra det bättre måste vi arbeta annorlunda när det krävs för att vi ska kunna anpassa oss till de utmaningar och möjligheter som dyker upp i en föränderlig värld. De senaste årtiondenas globala utveckling har på många sätt ingett hopp. Flera länder än någonsin är demokratiska, hälso- och utbildningsstandarderna har förbättrats och naturvetenskapliga och tekniska framsteg har för- enats med mänsklig uppfinningsrikedom. Allt detta har resulterat i större kreativitet, produktivt företagande och en ökad social medvetenhet, vilket har lyft miljontals människor ur fattigdom. Men framstegen

har varit ojämnt fördelade och befintliga regionala ojämlikheter och förutspådda globala trender hotar att slå tillbaka mot de framsteg som har gjorts.

De utmaningar som vi möter är komplexa och kräver att vi förändrar vår inställning till våra sätt att leva och hur vi ser på varandra och på den planet vi alla delar. För Internationella Federationen kräver detta en fortsatt anpassning i samklang med lokalsamhällets ändrade struktur och behov och nya mönster för frivilligt arbete. Vi kommer att bygga ny kapacitet, främja nytänkande inom social mobilisering och utnyttja ny kunskap och nya framsteg inom kommunikation och teknik. På det sättet blir det möjligt för oss att bygga ut vår verksamhet och möta de behov och den utsatthet som vi med hänsyn till vår storlek, räckvidd och potential borde kunna klara.

Internationella Federationens vision har formulerats med utgångspunkt i det som här har redovisats och den ger vägledning för de mål som formuleras av de nationella föreningar och av Federationens sekretariat.

Internationella Federationens vision

Bidra till att främja och stärka människovärdet och fred i världen och till att förhindra och lindra mänskligt lidande genom att ständigt inspirera, uppmuntra, underlätta och främja den humanitära verksamhet som bedrivs av nationella föreningar.

Artikel 4 (Allmänt), stadgar (2007)

Strategiska mål 2020

1. Rädda liv, säkra försörjningsmöjligheter och stärka återhämtning efter katastrofer och kriser.
2. Möjliggöra ett hälsosamt och tryggt liv.
3. Främja socialt deltagande och en kultur av icke-våld och fred.

För de kommande tio åren inriktar vi vårt arbete mot tre strategiska mål, som sinsemellan förstärker varandra. Det första strategiska målet bejakar vår etablerade roll som världens ledande aktör när det gäller humanitärt arbete och innebär att vi förnyar detta åtagande. Det andra och tredje strategiska målet utgår från välkända och framgångsrika verksamheter och innebär att vi utfäster oss att göra mer för att främja utvecklingen genom att motarbeta och minska de underliggande orsakerna till människors utsatthet.

All vår verksamhet inspireras av de humanitära ideal som återspeglas i våra grundprinciper och värderingar och som också driver utvecklingen framåt. För oss innebär utveckling att alla får möjlighet att utnyttja sin fulla potential och att med värdighet leva produktiva och kreativa liv, allt efter sina egna behov och livsval, samtidigt som de uppfyller sina förpliktelser och tar tillvara sina rättigheter. För att detta ska bli verklighet måste det till en förändring av hur vi lever våra liv. Det förutsätter också att det skapas relevanta sociala och institutionella förutsättningar. Det är absolut nödvändigt att utvecklingen görs hållbar genom en ansvarsfull användning av resurser, så att dagens behov kan tillgodoses utan att man förstör livsbetingelserna för framtida generationer.

Strategiskt mål 1: **Rädda liv, säkra försörjningsmöjligheter och stärka återhämtning efter katastrofer och kriser**

Genom att vara en integrerad del av lokalsamhället får vi fortlöpande förståelse för behov, sårbarhet och kapacitet.

Vi ska ha beredskap att agera snabbt, vi ska ha förråd med viktiga förbrukningsartiklar, bra logistik och kommunikationsvägar. Vi ska ha pålitliga system för tidig varning och erbjuda bra hälsovård, livsmedel, näring, vatten och sanitet. Vi bidrar till familjeåterförening, liksom med nödbostäder. Vi ska minska hindren för katastrofinsatser genom att främja effektiv lagstiftning samt stärka lokalsamhällets roll så att katastrofinsatser och återuppbyggnadsarbete – såsom karantäner, evakueringar och begravingar – kan utföras med respekt för de berörda människornas värdighet och rättigheter.

Återuppbyggnad bör ske på ett sådant

sätt att man försöker skapa samhällen som är mer robusta och mindre sårbara vid framtida katastrofer. Samhällena ska alltså efter återuppbyggnaden vara säkrare än de var före katastrofen eller krisen.

Förväntade effekter av det första strategiska målet:

- Effektiv beredskap för att på ett ändamålsenligt sätt kunna möta katastrofer och kriser.
- Minskat antal döda och minskade förluster, skador och andra negativa följder av katastrofer och kriser.
- Förbättrad återuppbyggnad av samhällsfunktioner efter katastrofer och kriser.

Strategiskt mål 2: **Möjliggöra ett hälsosamt och tryggt liv**

Vårt specifika bidrag till en hållbar utveckling är att stärka lokalsamhällets återhämtningsförmåga. Med det avses deras förmåga att anpassa sig till och klara av återkommande eller långvariga katastrofer och kriser eller större socioekonomiska förändringar, så att människorna kan skydda sig och bygga vidare på vad de redan har skapat. Vi stärker denna återhämtningsförmåga genom att bidra till att människor får så god hälsa som möjligt och genom att förebygga eller minska risker när det är möjligt så att människorna därigenom kan få ett bättre och tryggare liv, som också respekterar miljön. Lokalsamhällets återhämtningsförmåga är lika viktig för rika som för fattiga, inte minst när vi står inför världsomfattande hot som klimatförändring, ekonomiska kriser och pandemier.

Vi uppmuntrar åtgärder inriktade på de sociala, beteendemässiga och miljömässiga faktorer som är avgörande för god hälsa.

VI arbetar med att minska katastrofrisker och det börjar med att man i samhället kartlägger lokalt förekommande naturliga och av människor orsakade faror och försöker förstå vilken utsatthet dessa kan skapa. Utifrån den kartläggningen kan sedan lokalsamhällena planera hur de ska möta farorna och minska sårbarhet och utsatthet. Vi lägger särskild vikt vid situationen för kvinnor och barn eftersom

deras behov och möjligheter att klara sig ofta skiljer sig från männens.

Några av de viktigaste orsakerna till katastrofer är extrema väderförhållanden och miljöförstöring, vilka bägge har kopplats till klimatförändringar.

Vårt arbete med anpassning till klimatförändringarna sker genom ökade insatser för att minska katastrofrisker och stöd till traditionell katastrofhantering. Vi vill också bidra till att begränsa klimatförändringarna genom påverkan och social mobilisering i syfte att minska koldioxidutsläppen och främja en uthållig samhällsutveckling. För att nå det målet krävs en effektivare energianvändning som minskar utsläppen av växthusgaser och andra effekter på miljön av vårt sätt att leva. Inom Internationella Federationen, inklusive de nationella föreningarna, ska vi föregå med gott exempel genom vårt sätt att bedriva verksamheter.

Förväntade effekter av det andra strategiska målet:

- Bättre individuell hälsa, bättre folkhälsa och väl fungerande hälsovårdssystem.
- Minskad sårbarhet och utsatthet för såväl naturliga som av människor orsakade katastrofer.
- Fler anpassar sin livsstil så att den blir miljömässigt hållbar.

Strategiskt mål 3: Främja socialt deltagande och en kultur av icke-våld och fred

I alla lokalsamhällen finns grupper av människor – ofta osynliga – som inte har möjlighet att dra nytta av de förmåner som majoritetssamhället åtnjuter. Dessa människor kan bli bortglömda, marginaliserade eller utstötta av flera olika anledningar.

Dessutom är ofta ekonomiska och politiska skillnader inom lokalsamhällen och mellan länder och regioner – också skillnader som beror på ojämn fördelning av egendom och andra resurser – en viktig källa till spänningar och otrygghet. Utmaningen om man ska kunna skapa uthållig tillväxt och utveckling är att säkerställa att nya obalanser inte skapas och att vinsterna av framsteg och välstandsökning fördelas så att ojämlikheten minskar.

Vi vill nå en bredare förståelse för och en mer omfattande praktisk tillämpning av våra grundprinciper. Vi motverkar sociala fördomar och uppmuntrar tolerans och respekt för de många olika perspektiv som finns i en mångfacetterad värld. Vi förespråkar att man undviker att använda våld i försöken att överbrygga olikheter och förebygga krig och konflikter.

Vi börjar med oss själva. För att kunna fungera enligt våra grundprinciper och humanitära värderingar måste sammansättningen av och verksamheten i de nationella föreningarna återspegla mångfalden i deras länders befolkning och de måste engagera företrädare för utsatta grupper.

Vi tillämpar samma synsätt på samhället utanför vår egen organisation när det gäller betydelsen av att främja interkulturell dialog och jämvikt inom och mellan grupper. Vi försöker lära oss att identifiera sådana politiska beslut och metoder som utestänger människor och skapar främlingskap och anstränger oss att påverka dessa genom dialog och humanitär diplomati.

Förväntade effekter av det tredje strategiska målet:

- Större allmän förståelse för våra grundprinciper samt minskad stigmatisering och diskriminering.
- Lägre våldsnivåer och en mer fredlig utjämning av sociala skillnader.
- Bättre integrering av marginaliserade människor i samhällena.

Åtgärds paket för att nå våra strategiska mål

1. Bygga starka nationella rödakors- och rödahalvmåneföreningar.
2. Bedriva humanitär diplomati för att förebygga och minska utsattheten i en globaliserad värld.
3. Fungera effektivt som Internationell Federation.

Eftersom det övergripande syftet är att med alla ändamålsenliga medel minska sådant lidande och sådan utsatthet som kan undvikas försöker vi organisera oss effektivt med hjälp av huvudsakligen tre åtgärds paket. Det första betonar vikten av starka nationella föreningar vilket är grunden för all vår verksamhet. Det andra åtgärds paketet är inriktat på att förstärka sammanhållningen i och effekterna av våra gemensamma försök att påverka utvecklingen. Det tredje åtgärds paketet syftar till att utnyttja alla möjligheter som står till buds för Internationella Federationen för att förbättra möjligheten att nå dem vi vill hjälpa och skapa så bra resultat som möjligt för dem.

Åtgärds paket 1: **Bygga starka nationella rödakors- och rödahalvmåneföreningar**

Stommen i varje stark nationell förening utgörs av dess landsomfattande nätverk av lokalt organiserade kretsar med medlemmar och frivilliga som har kommit överens om att arbeta enligt grundprinciperna och den nationella föreningens stadgar.

De nationella föreningarna ska rekrytera medlemmar, frivilliga och personal med olika bakgrund så dessa återspeglar de samhällen som föreningarna verkar i och utan diskriminering på grund av kön, etnisk bakgrund, sexuell läggning, samhällsklass, religion eller politiska åsikter och psykosociala välfärden hos alla medarbetare.

Att särskilt satsa på unga människor är en nödvändig investering på både kort och lång sikt. Säkerheten för och skyddet av unga människor i utsatta situationer måste uppmärksammas, liksom deras ålders- och könsspecifika behov.

De nationella föreningarna fastställer vad som krävs för att den ska fungera ändamålsenligt, t.ex. ett gott ledarskap med tydlig rollfördelning mellan styrelse och operativ ledning och en effektiv internkommunikation. De tar också ansvar för att

värna om sin integritet och för att organisationen utvecklas uthålligt, att verksamhet bedrivs och att ha de har förmåga att påverka.

Starka och väl sammanhållna lokalsamhällen är grunden för nationella förenings verksamhet. Detta konstaterande innebär ett erkännande av att människorna är den viktigaste resursen för framsteg och att sådana kan ske bara om människorna själva leder och äger processen. Det nationella civila samhället och bidrar till att förstärka dem båda.

Förväntade effekter av det första åtgärds paketet:

- Ökad uthållig nationell och lokal kapacitet i de nationella föreningarna,
- Starkare genomslag för frivilligarbete i samhället och ett ökat deltagande av unga människor på ledande poster i de nationella föreningarna och i den lokala verksamheten,
- Utökad och uthållig verksamhet i de nationella föreningarna för de mest utsatta människorna

Åtgärds paket 2: **Bedriva humanitär diplomati för att förebygga och minska utsattheten i en globaliserad värld**

Vår humanitära diplomati syftar till att övertyga beslutsfattare och ledande opinionsbildare att alltid agera med utsatta människor i fokus och med full respekt för humanitära värderingar. Humanitär diplomati innebär att arbeta i två riktningar. Dels uppmärksammar vi de förhållanden som orsakar utsatthet och de berörda människornas behov och rättigheter, dels försöker vi ge dessa människor en stark röst i olika typer av förhandlingar.

Regeringarna har det största ansvaret för att påverka utsattheten i sina respektive länder och de nationella föreningarnas kompletterande roll är att hjälpa dem att fullgöra det ansvaret. Med detta i åtanke skapar och stärker de nationella föreningarna relationer med myndigheterna i sina länder – och säkerställer att dessa relationer är stabila och bygger på tillit – genom att fortlöpande aktualisera de behov som kan uppkomma av förändringar i den legala basen för deras kompletterande och stödjande ställning. Den kompletterande rollen ger de nationella föreningarna stora möjligheter att påverka regeringarnas

beslut och gör att föreningarna får en betydande andel av de resurser som finns tillgängliga för humanitärt arbete.

Trovärdigheten i vårt påverkansarbete förstärks av att Internationell Federationen är välinformerad, har breda kontaktytor och binder samman alla de nationella föreningarna. Vi drar nytta av modern kommunikationsteknik för att påverka beslutsfattare och opinionsbildare och för att förstärka allmänhetens stöd för gemensamma humanitära värderingar.

Förväntade effekter av det andra åtgärds paketet:

- Ökad möjlighet att nå människor i utsatta situationer och förmåga att tidigare uppmärksamma orsaker till utsatthet.
- Ökat stöd från allmänhet och regeringar och mer resurser för att möta utsatthet.
- Tydligare erkännande av de lokala perspektiven i de internationella systemen för samarbete kring humanitära insatser och utvecklingsbistånd.

Åtgärds paket 3: **Fungera effektivt som Internationell Federation**

De nationella föreningarna tar gärna emot stöd från samarbetsparter inom rörelsen i form av ett långsiktigt samarbete som utgår från deras egna strategiska planer.

Internationella Federationens sekretariat representerar Federationen över hela världen för att skydda och stärka dess identitet och i de nationella föreningarnas intressen. Sekretariatet hjälper och knyter ihop de nationella föreningarna genom sitt medlemsstöd. Sekretariatet är organiserat för att vara så effektivt, opartiskt, professionellt och ansvarstagande som möjligt. Detta sker genom en geografiskt decentraliserad struktur som allokering resurser och maktbefogenheter där de har bäst förutsättningar att stödja de nationella föreningarna.

Rörelsen har föresatt sig att utöka sina samlade insatser för att möta humanitära behov. Detta sker i praktiken genom att vi förbättrar samarbetet, verksamhetsformerna och utbildningarna.

I enlighet med detta har ICRC ledningsansvaret vid internationella och icke-internationella väpnade konflikter och interna stridigheter och för direkta följder av sådana. Internationella Federationen har ledningsansvaret vid naturkatastrofer eller tekniska katastrofer och andra akut- och katastrofsituationer i fredstid (eller där fred till stor del har uppnåtts) och där de resurser som krävs är större än vad det berörda landets nationella förening mäk-

tar med. Internationella Federationen har också ledningsansvaret för samordning av det internationella utvecklingsbiståndet till nationella föreningar.

Det övergripande syftet med principen om god styrning är att våra fastställda mål och goda resultat ska uppnås samtidigt som vi får valuta för de resurser som investeras samt att vi upprätthåller organisationens värderingar och goda anseende. En bra styrelse är tydlig i förhållande till den operativa ledningen och arbetar med god framförhållning och planering för att mobilisera resurser och lösa andra uppgifter som den ansvarar för. Till dessa hör att säkerställa att det finns fungerande riskhanteringssystem och mekanismer för att hantera klagomål liksom att skydda vår integritet.

Förväntade effekter av det tredje åtgärds paketet:

- Starkare former för samarbete, samordning och stöd för att kunna åstadkomma strategiska resultat.
- Förbättrad planering och uppföljning samt tydligare ansvar för Internationella Federationens verksamhet.
- Större bidrag från Internationella Federationen när det gäller att möta utsatta människors behov på global, nationell och lokal nivå.